

Ekologické centrum Most
pro Krušnohoří

Zpravodaj č. 2

30. 7. 2008

Ekologické centrum Most pro Krušnohoří

Zpravodaj Ekologického centra Most pro Krušnohoří

Obsah zpravodaje:

Úvodní slovo	1
Extrémní touha po čistotě znečišťuje naše řeky.....	1
Chemie a životní prostředí- cyklus článků.....	3
Borůvky - zdravá potravina z našich lesů.....	4
Zábavné učení- Multimediální ročenka životního prostředí.....	5
Podnikatelé a odvoz odpadu.....	6
Aktuálně z Mostecka.....	7
Dotazy ze zelené linky - bolševník velkolepý.....	7
Jednoduché třídění odpadů v domácnosti.....	8
Novinky z naší knihovny.....	8
Co víme o jeřábu.....	9
Ekofilosofie: Barvy krajiny.....	9
Z naší fotogalerie.....	10
Vosí hnízda v blízkosti našich domovů	11
Ekopostřeh: nový kontejner na použitý textil.....	11
Co nabízíme	11
Kde nás najdete	11
Kontakt.....	10

Úvodní slovo

V tomto čísle jsme se zaměřili na letní témata, jakými je sběr borůvek, ale také kvalita vody ke koupání, na kterou jsme se tentokrát podívali z pohledu našeho osobního příspěvku na znečištění vodních toků. Přinášíme vám i aktuální dotazy z bezplatné linky, představujeme velmi pěkně zpracovanou multimediální ročenku životního prostředí, s jejímiž tvůrci jsme se mohli seznámit na jednom ze seminářů. Chybět nebudou ani naše krátké ekopostřehy. Rádi bychom zveřejňovali i vaše postřehy a komentáře. Zasiлат je můžete na adresu ecmost@vuhu.cz.

Soňa Hykyšová

Extrémní touha po čistotě znečišťuje naše řeky

Matylda - vodní plocha na Mostecku (zdroj: A.Kolářová)

O krmení vodního květu

Na znečištění vodních toků se však nepodepisuje pouze průmysl a zemědělství. Svým dílem přispívá každý z nás. Až budete nešťastně hledět na zelenou vodu, ve které jste se chtěli vykoupat, zkuste se zamyslet, zda vodní květ „nekrmíte“ také vy. Používáním prášků obsahujících fosfáty totiž přispíváme k růstu zelených řas a sinic a tím k znečištění vodních toků. V takové vodě je pak málo kyslíku pro

ostatní organismy a vykoupat se v ní je nebezpečné, hrozí alergické reakce až vážné poškození zdraví. Běžný prací prostředek obsahuje až 14 různých látek, které se po vyprání prádla dostávají do odpadní vody a do životního prostředí. Při výběru pracího prášku bychom měli kromě ceny, výhodnosti balení a kvality zvažovat také kvalitu ve smyslu dopadu na životní prostředí.

Konec fosfátových pracích prášků

Ekologické poradny, zejména jihočeská Rosa, léta doporučovaly používání bezfosfátových pracích prostředků ačkoli v některých státech byla jejich výroba zakázána. Po dlouhé době se k tomuto rozumnému kroku rozhodla v roce 2006 i ČR. Od 1. října 2006 již nesmí být v prodeji prací prášky s obsahem fosfátů vyšším než půl procenta. Bezpochyby se jedná o jeden z významných kroků ke snížení znečištění českých vod.

Čistota nade vše?

Podle amerických výzkumů se na znečištění vodních toků podílí ve velké míře obliba antimikrobiálních mýdel, šampónů a čistících prostředků. Na Univerzitě Johna Hopkinse v Baltimore sledovali osud triclocarbanu, látky používané v přípravcích s antimikrobiálním účinkem, během jeho prostupu čističkou odpadních vod. Jak je známo, v biologickém stupni čištění odpadních vod se využívá schopnosti mikroorganismů rozkládat organický odpad. Antimikrobiální přísady obsažené v mýdlech a celé řadě čistících prostředků však zahubí i tyto užitečné organismy. Menší část těchto přísad opustí čističku a vodními toky se dostává dál do potravinových řetězců. Větší část zůstává přítomna v kalech. Podle údajů Národní akademie věd USA, se 60% pevného odpadu z amerických čističek dostává na pole a další obdělávanou půdu, kde slouží jako hnojivo. Problematiku využití čistírenských kalů na zemědělské půdě u nás ošetřuje vyhláška č. 382/2001 Sb.

Pokračování na další straně ...

Starší čísla zpravodaje najdete na:

<http://www.ecmost.cz/zpravodaj.php>

Uzávěrka dalšího čísla je vždy poslední den v měsíci. Uvítáme i Vaše články, které by měly být zaměřené regionálně na Mostecko a okolí. Chcete-li dostávat zpravodaj pravidelně každý měsíc e-mailem, pište na

ecmost@vuhu.cz

Ne máte-li zájem o zasílání zpravodaje, napište nám a my Vás okamžitě vyřadíme z adresáře.

Kaly s nejnižším obsahem škodlivin mohou být použity přímo ke hnojení polí nebo při výrobě kompostů a potom být použity pro hnojení nebo rekultivace. Kaly s vyšším obsahem škodlivin se ukládají na skládky nebo se spalují. Kritériem pro zařazení je mikrobiální znečištění, obsah těžkých kovů, PCB a látek označovaných AOX (halogenovaných organických sloučenin). Do poslední skupiny by spadal výše zmíněný triclocarban, který je svou chemickou podobou velmi podobný nechvalně proslulým PCB. Nicméně je pravděpodobné, že se s antimikrobiálním mýdlem v jiné podobě ještě setkáme.

Tragikomické na celé záležitosti je podle Dr. Haldena to, že podle jím provedených testů, nás antibakteriální mýdlo neumyje o nic lépe než mýdlo obyčejné a že je tedy naprosto zbytečné.

Návrat k valchám? Není nutné.

Po přijetí vyhlášky MŽP, která zakazuje uvádění fosfátových pracích prostředků na trh by si možná laik mohl myslet, že všechny prostředky na trhu jsou již „ekologické“. Přestože obsah fosforu byl tím nejdůležitějším kritériem pro posouzení ekologické šetrnosti pracího prostředku, existují i další zásady pro výběr prášků a praní.

- Správně dávkujte. Čím tvrdší voda, tím vyšší dávka.
- Silněji zašpiněné prádlo předem namočte, skvrny odstraňte dle starých osvědčených receptů.
- Prádlo nepředpírejte. Ušetříte tak vodu, energii i práci prášek.
- Plně využívejte kapacitu pračky.
- Při nákupu nové pračky se zajímejte o její energetickou úspornost (energetický štítek).
- Nepoužívejte univerzální prací prášky, vybírejte prášky na bílé a barevné prádlo.
- Na vysoké teploty perte jen výjimečně (miminka, nemocní).
- Nepoužívejte zbytečné avivážní prostředky. Příjemně měkké prádlo získáme rovněž sušením venku.

Sušením prádla venku prádlo změkčíte, než běžným sušením doma.

- Dávejte přednost prostředkům se značkou „Ekologicky šetrný výrobek“.

Z ekologického hlediska jsou nejhodnější takzvané kompaktní prací prostředky, kterých je na tuzemském trhu stále velký nedostatek. Jsou bezfosfátové, ale neobsahují ani plnidla. Dále existují tzv. stavebnicové prostředky, kdy se základní složka prostředku doplňuje podle typu prádla a prací teploty. Ty jsou nabízeny zatím zejména v síťovém prodeji.

Pro bílé prádlo se užívají prostředky, které obsahují navíc optické bělicí prostředky, které překrývají nažloutlý nádech prádla. Tyto látky jsou většinou ztěží rozložitelné. Jen asi málokdo ví, že prádlo po nich není čistší, ale jen zářivější - mění lom světla na látce. Pro vlastní praní nemají tedy význam. Podobného efektu lze dosáhnout i sušením na sluníčku.

Od doby, kdy se začaly používat avivážní prostředky, podstatně vzrostl počet ekzematických onemocnění. Navíc způsobují značné znečištění životního prostředí. Při jejich používání zvyšujeme i podíl odpadu z obalů.

Soňa Hykyšová

Složky pracího prostředku:

POVRCHOVĚ AKTIVNÍ LÁTKY (tensidy):

VÝSTAVBOVÉ LÁTKY:

- fosfáty
- náhrady fosfátu (zeolit, citrát)
- inhibitory šedivění
- inhibitory koroze
- alkalické přísady

SPECIÁLNÍ PŘÍSADY:

- bělicí látky
- aktivátory
- stabilizátory

- enzymy
- optické zjasňovače
- regulátory pěnovosti
- parfémů

POMOCNÉ LÁTKY:

- anorganické soli (syklost, dávkování)
- voda, alkohol (rozpouštědla u tekutých pracích prostředků)
- konzervační látky (u tekutých pracích prostředků a u avivážních prostředků, antibakteriální a fungicidní vlastnosti)

RADA:

Pořídte si oddělené koše na barevné a bílé prádlo - ušetří vám to nejen energii potřebnou na praní polo-prázdné pračky, ale také čas, který strávíte tříděním.

Chemie a životní prostředí - cyklus článků: Co se děje v chemičce zjistíte v ekocentru

Mostecko – oblast neodmyslitelně spjatá s těžbou uhlí a chemickým průmyslem. Ekologické centrum Most zahajuje cyklus článků zaměřených na téma „chemie a životní prostředí“, který bude vycházet z nejčastějších dotazů veřejnosti přijatých bezplatnou ekoporadenskou linkou.

Většina místních si na sousedství chemičky zvykla a nijak ji nezaskočí pokud vidí z vysoké pochoďně šlehat plamen. „Zahájeno spalování uhlovodíků na polním hořáku“ - tak zní jedna z nejčastějších zpráv, které dostává Ekologické centrum Most z areálu „chemičky“ v Záluží. Proč ale k tomu spalování dochází? Došlo k nějaké havárii? A hlavně: Nedostávají se do ovzduší zdraví škodlivé látky? Podobné otázky přijímají ekoporadci na bezplatné lince. Díky tomu, že je ekocentrum bezprostředně informováno o mimořádných událostech v průmyslových podnicích, má k dispozici online data z měřicích stanic čistoty ovzduší a možnost uskutečnit vlastní monitoring mobilní měřicí laboratoří, obvykle obdrží volající maximum aktuálních informací.

Ekocentrum se za dobu svého působení zabývalo téměř šesti a půl tisíci dotazy. Vzhledem k sousedství rafinérsko-petrochemického komplexu je struktura dotazů veřejnosti odlišná než např. u ekoporaden na Moravě. Převažují dotazy na kvalitu ovzduší, což není ani tak dáno přítomností chemičky jako spíš tím, že mostecký region patřil v minulosti mezi oblasti s nejvyšším znečištěním ovzduší. Jakmile se na podzim objeví první mlhy, telefony začnou vyzvánět a pracovníci ekocentra nejčastěji vysvětlují, že inverze nemusí nutně znamenat, že je ovzduší znečištěné. Další dotazy se vztahují k provozu rafinérie a petrochemie, ale také k těžbě uhlí, zkrátka k oblastem, které jsou pro tento region typické, a které si veřejnost většinou dává do souvislosti s poškozováním

životního prostředí. Lidé z Mostecka mají tu výhodu, že se mohou k informacím o tom, co se děje v chemičce

velmi snadno dostat. V celé republice zajišťuje takto aktivní přístup k informacím o nestandardních událostech v průmyslových podnicích pouze ekocentrum v Mostě a jeho detašované pracoviště v Kralupech nad Vltavou. Lidé z Mostecka mají tu výhodu, že se mohou k informacím o tom, co se děje v chemičce velmi snadno dostat. V celé republice zajišťuje takto aktivní přístup k informacím o nestandardních událostech v průmyslových podnicích pouze ekocentrum v Mostě a jeho detašované pracoviště v Kralupech nad Vltavou. Průmyslové podniky mají povinnost informovat o nestandardních událostech státní a veřejnou správu, např. Českou inspekci životního prostředí a dotčené městské a obecní úřady. Ve většině případů se jedná o události, jejichž dopad na životní prostředí je minimální. Avšak i ty má ekocentrum „pod drobnohledem“ a zveřejňuje je na internetových stránkách www.ecmost.cz. Aktuální informace z podniků mohou v některých případech předejít případným stížnostem. Pokud se např. plánuje modernizace čistírny odpadních vod, která bude po určitou dobu spojená s možným výskytem zápachu, ale jejíž výsledný efekt bude přínosem pro životní prostředí, je určitě lepší, pokud získají lidé tyto informace s předstihem anebo si zavolají do ekocentra, než když jsou vystaveni obtěžujícímu zápachu a nikdo nic neví. Stejně jako nás slušný soused informuje o tom, že se chystá dělat v bytě nějaké úpravy, tak i slušný průmyslový podnik by se měl chovat podobným způsobem.

Jelikož problematika soužití s chemičkou mnoho lidí zajímá, zahajuje mostecké ekocentrum cyklus článků tématicky zaměřených na „chemický průmysl a životní prostředí“, resp. „chemii a životní prostředí“. Články budou vycházet jednak z konkrétních dotazů veřejnosti přijatých prostřednictvím ekoporadenské linky Ekologického centra Most a dále z realizovaného environmentálně vzdělávacího výukového projektu „Chemie a životní prostředí“, prostřednictvím kterého byli žáci a studenti seznamováni se specifiky chemické výroby a jejím vlivem na životní prostředí. Konkrétní témata se budou týkat především toho, co můžeme v „chemičce“ vidět, slyšet a cítit (flérování, problematika pachových látek, čištění odpadních vod, škodliviny v ovzduší apod.), kde hrozí rizika, a ve kterých případech naopak nejsou obavy na místě.

Zajímá-li vás něco z této tematiky, obraťte se na bezplatnou linku ekocentra **800 195 342**. Rádi váš dotaz zodpovíme buď v některém z příštích článků tohoto cyklu nebo na našich internetových stránkách.

Ing. Soňa Hykyšová

Zdroj: Česká rafinérská a.s.

Odkazy k článku

Další informace o projektu Chemie a životní prostředí naleznete na našich stránkách: <http://www.ecmost.cz/chemie.php>.

Borůvky - zdravá potravina z našich lesů

Aktuální situace na evropském trhu s potravinami není uspokojivá, jejím následkem je zdražování potravin. Lehce si už domyslíme kolik asi zaplatí spotřebitel, když se bude navíc jednat o biopotravinu? Ekologické centrum Most přináší zajímavé informace o zdravé a chutné potravíně - borůvkách. Ekocentrum přináší také rady, jaké léčivé účinky může borůvka poskytnout, aniž bychom utráceli další finance za bylinné čaje. Důležitým faktem, jak podpořit zachování této lesní plodiny pro budoucí generace, je její ochrana a dodržování způsobu péče o tento cenný keřík.

V suchých a teplých oblastech koncem června, obecně v polovině července začínají v lesích pomalu dozrávat borůvky, zvané odborně *Vaccinium myrtillus*. Pro řadu obyvatel to znamená opravdové žně. Sběr může probíhat až šest týdnů. Řada obyvatel chce nejenom, co nejvíce tohoto zdravého a chutného ovoce nasbírat, ale ti chtivější chtějí za nasbírané plody získat nemalé finanční obnosy. Na frekventovaných silnicích, před obchody s potravinami, na odpočívadlech automobilů vidíme často stánkové prodejce, kteří chutné plody prodávají. I v Mostě můžeme spatřit stánkové prodejce borůvek, hned v centru města vedle McDonaldu stojí skupinka mladých dívek a nabízí českolipské borůvky, které zde stojí 79 Kč za litr. Jak je to ve skutečnosti s prodejem borůvek? Pokud se lidé rozhodnou pracně nasbírané plody prodávat, musí mít v každém případě souhlas k prodeji ze strany majitele lesa, ve kterém je nasbíral. Povolení přitom může vydat pouze soukromý majitel. U Lesů ČR, jako u státní organizace to není možné. Sběr lesních plodů pro osobní potřebu a bez nároků na zisk je povolen i bez souhlasu majitele lesa. „Tuto problematiku dále upravuje zákon o lesích 289/1995 Sb., kde je uváděno, že každý má právo vstupovat do lesa na vlastní nebezpečí, sbírat plody pro vlastní potřebu, nenarušovat lesní prostředí a dbát pokynů vlastníka, popřípadě nájemce lesa. Pokud už se tedy rozhodneme borůvky prodávat, musíme být schopni nějakým psaným dokladem doložit, jak jsme k plodům přišli (doklad o vlastnictví lesa, souhlas majitele k prodeji plodů). Vlastník má totiž ze zákona právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva zasahuje, a také se může domá-

hat nápravných opatření při porušení jeho práv. Tuto problematiku práva na soukromý majetek řeší Občanský zákoník České republiky.

Co se týká sběru borůvek, je důležité říci, že se musí provádět takovým způsobem, který nepoškozuje rostliny ani lesní ekosystém. Podobná omezení platí také pro maliny nebo ostružiny. Pravdou je, že ruční sběr borůvek je opravdu namáhavý a velice zdoluhavý, a řada sběračů tento fakt obchází pomůckou – tzv. hřebenem na borůvky. Tato nešetrná pomůcka nejen keříky borůvek ničí, někdy je až vytrhává ze samotné půdy a ničí jejich kořenový systém. Obnova takového keře pak trvá několik let, řádově 5 let a více. Problém je ale takový, že sběr borůvek hřebenem je omezen pouze v chráněných krajinných oblastech a rezervacích, a ochrana „běžného“ lesa a lesního ekosystému je v důsledku toho huře postižitelná. Nic to ale nemění na způsobu chování v lese, které máme jako návštěvníci dodržovat. Nesmíme poškozovat lesní biotu, narušovat klid v lese. Co naopak můžeme, je sbírat na zemi ležící klest.

Je potřebné zmínit jedno nebezpečí, které na nás v lese při sběru borůvek nedočkavě čeká – klíšťata. Ekologické centrum v Mostě uvádí na svých webových stránkách mimo jiné také aktuální informace o aktivitě klíšťat na území České republiky. Borůvky jsou dostupné všem, stačí jen vyjít na procházku do určitých míst jehličnatého lesa, kde se vyskytují. Můžeme tak zároveň učinit příjemně z užitečným. Procházku uklidňujícím lesem, mezi voňavým kapradím a mechem, jistě nikdo nepohrdne, zároveň si odneseme z lesa domů cenný dar a pochutinu. Její cennost je v blahodárném účinku na lidské zdraví. Borůvky jako potraviny jsou totiž mnohem zdravější, výživnější a chutnější než běžné konvenční ovoce, prodávané v supermarketech, které se často pěstuje s přidavkem průmyslových hnojiv a za ošetření pesticidy. Nutriční hodnota bývá vyšší než u klasicky pěstovaného ovoce. Jde převážně o vyšší obsah vitamínů, enzymů, minerálních látek. Nejvýznamnější obsah v borůvkách je zejména vitamín C a karoten, z minerálů je důležitý především obsah železa. Dále obsahují méně vody a více sušiny a přirozených aromatických látek než zemědělsky vypěstované ovoce, takže mají mnohdy lepší a výraznější chuť. Málokdo si uvědomuje, že tato potravina také léčí? A skutečně borůvky mají také významnou roli v lidovém léčitelství, umožňují léčení pacientů s onemocněním oběhové soustavy. Listy velice účinně snižují hladinu cukrů v krvi, proto zejména lidé s cukrovkou listy často používají k přípravě lahodného čaje. Kromě toho zlepšují kvalitu vidění za šera. Kam mohou vlastně občané Mostecka na borůvky vyjít? Jsou to určité lokality na Klínech nebo na Moldavě, které jsou pro svůj charakter vrchoviště rozvodného typu vhodné pro růst borůvek. Díky nadmořské výšce těchto míst (kolem 805 m n. m.) můžeme zde borůvky sbírat o něco později, než je tomu v jiných teplejších koutech Čech.

Na borůvky bychom měli nahlížet jako na cennou a ohroženou potravinu, chránit její ekosystém, aby její vzácné vlastnosti dále sloužily budoucím generacím, třeba našim dětem a vnučatům.

Alena Kolářová

Borůvka z Rakovnických lesů poblíž Kožlan
Zdroj: Kolářová Alena - ECM

Odkazy k článku

Další informace o rostlině brusnici borůvce naleznete na: http://rostliny.prirodou.cz/?rostlina=vaccinium_myrtillus
Léčivé účinky borůvek jsou blíže popsány zde: http://rostliny.prirodou.cz/?rostlina=vaccinium_myrtillus

Zábavné učení - Multimediální ročenka životního prostředí

Dovolte mi představit velice zdárně vytvořenou internetovou učební pomůcku pro školáky základních a středních škol, vytvořenou týmem řešitelů s osobami jako je Jana Čermáková, Jaroslav Čermák, Tomáš Daněk, M. Návojský a Michaela Kropáčková. Na projektu samozřejmě spolupracovala řada jiných konzultantů, organizací a škol, mohu zmínit například Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, CENII, Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR, Ústav fyziky atmosféry Akademie věd ČR a Státní fond životního prostředí ČR. Ekovýchovný projekt byl polufinancován z Evropského sociálního fondu, Státního rozpočtu České republiky a rozpočtu hlavního města Prahy.

Hned v úvodu webových stránek multimediální ročenky životního prostředí nás uvítají jako diváky na naší Zemi, ale ne ledajaké, ale Zemi internetové, která nám, jako pozorovatelům a čtenářům naskýtá mnoho nového, zajímavého, ale také zábavného. Již vytvořený preloader nám poukazuje na situaci, která může jednoho dne nastat: „že Zemi dojdou baterky“ - názorná a velice šikovně zvolená grafika umožňuje pochopení problematiky energetické situace Země na úrovni myšlení, které je dětem blízké. Již na první pohled lahodí oku živé

grafické zpracování témat, do kterých byly začleněny jednotlivé oblasti životního prostředí. Hned v úvodu si můžeme zvolit, o čem bychom se toho rádi dozvěděli nejvíce – o krajině, vodě nebo vzduchu? Dále si můžeme jako pozorovatelé zvolit pohled, kterým se na krajinu chceme dívat. Jsou to jako takové růžové brýle nasazené na našich očích, probouzející v nás nové poznatky a názory, které bychom si v běžném osobním uvažování ani neuvědomili. Sáhnutím můžeme po takových barevných brýlích ve smyslu historického, přírodovědného, ochrannářského, kořistnického, rekreačního a mystického pohledu. Pak už zbývá pouze otevřít oči dokofán, nastražit uši a hurá do přírody.

Webová prezentace dále umožňuje hledání pojmů vztahující se k životnímu prostředí a možnost hledání v ekologickém slovníku. Součástí kvalitní výuky by měly být hry – a opravdu i zde jsou realizovány formou opakování a procvičování naučených znalostí. Zmínit mohu kreslené hry o revitalizaci krajiny, o povodních a suchu, o geosystému a cirkulaci vzduchu. Z dalších tematických her uvedu: řeky ČR, poznej strom a ledovce. Testovat získané vědomosti lze i testy, které zde

Součástí multimediální ročenky životního prostředí je zajímavé a lákavé grafické zpracování. Zdroj: webová prezentace ročenky

také nalezneme. Podstatnou součástí webových stránek jsou motivační materiály a metodické listy pro učitele, které učitelům radí, jak postupovat ve výuce, a jak studenty se zájmem vést k dalšímu rozšíření znalostí v oboru životního prostředí. Pilotní verze této Multimediální ročenky životního prostředí naleznete na stránkách:

http://cenia.kxkdesign.net/_rocenka/ a je jisté, že opravdu stojí za povšimnutí.

Alena Kolářová

Environmentální akce pořádané v Ústeckém kraji:

29.08.2008 - Dům 2008.

Veletrh, výstava v Lounech. 15. ročník všeobecné stavební výstavy.

12.09.2008 - 14.09.2008

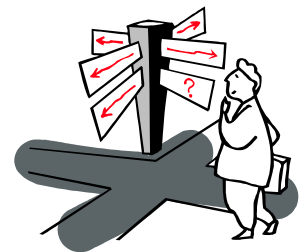
Člověk v přírodě. Výstava drobného zvířectva a chovatelských potřeb.

12.09.2008 - Zajíc a jeho místo v naší přírodě.

Roudnice nad Labem. Seminář.

19.09. - 27.09. 2008 -

Zahrada Čech. 32. ročník výstavy v Litoměřicích, Na Vinici 13.

Zelený rádce zpravodaje:

Teplota ze staveb nejvíce uniká:

1. Konstrukcí: stěnami, podlahou 5 - 8 %, stropy, 10 - 20 %
2. Výplněmi otvorů: okny, dveřmi (15 - 25 %)
3. Větráním (35 - 50 %)
4. Střechou (7 - 15 %)

Pokud chceme vidět konkrétní úniky tepla je nejlepším způsobem poříditi si termosnímkou objektu.

Více na:

<http://www.setrimaterial.cz>

Podnikatelé a odvoz odpadu:

Soužití obyvatel s podnikateli v jednom domě může přinést nejen problém. Častým jablkem sváru bývá likvidace odpadu z podnikatelských provozoven. Ať již jste nájemníkem, podnikatelem či dokonce majitelem domu, pojďme se podívat, jak to s „tím odpadem“ vlastně je.

Právní úprava tohoto problému je obsažena v zákoně o odpadech (zákon č. 185/2001 Sb.). Každý podnikatel, ať již podniká jako fyzická nebo právnická osoba (tou je např. společnost s ručením omezeným), a produkuje při tom nějaký odpad, je ve smyslu zákona „původcem odpadu“. Zákon mu ukládá mimo jiné zajistit, aby se zbavoval veškerého odpadu vzniklého z podnikatelské činnosti v souladu s tímto zákonem. Zejména je podnikatel povinen předat odpad oprávněné osobě ke svozu příslušného druhu odpadu (například svozové firmě, jež sváží odpad k jeho následné likvidaci). Odlišný režim má komunální odpad, kterým se rozumí odpad od nepodnikajících fyzických osob (tj. běžných obyvatel), odložený na místo k tomu určené. Jeho původcem je obec. Systém pro nakládání s odpady, zavedený obcí, tedy včetně „veřejných“ kontejnerů na třídění odpady – papíru, skla, plastů apod. je tedy vyhrazen „nepodnikajícím“ občanům. Podnikatelé, produkuje odpad podobný komunálnímu, jej mohou využívat pouze za dvou podmínek: mít uzavřenou smlouvu s obcí, a za úhradu.

Podnikatel má tedy následující možnosti:

1. Uzavřít smlouvu s některou svozovou společností, na základě které bude její odpad odstraňován v souladu se zákonem o odpadech. Tato smlouva by měla pokud možno řešit odstraňování všech složek podnikatelem produkováného odpadu (tj. i včetně vyseparovaných plastů, papíru, skla apod.). Tím splní svojí zákonnou povinnost. Firem, které se profesionálně zabývají svozem a likvidací odpadu, je dnes již dostatek.
2. Uzavřít smlouvu s příslušnou obcí a využívat za úhradu jí zavedený systém pro nakládání s komunálním odpadem. Jak již bylo uvedeno, tato smlouva musí být písemná a musí obsahovat výši úhrady.
3. Třetí možností, vhodnou u drobných provozoven, je likvidovat odpad prostřednictvím majitele domu. To

je možné jen v případě, že majitel domu je sám „původcem odpadu“ a má zajištěno odstraňování odpadu samostatně se svozovou firmou, včetně veškerých odpadů, jež podnikatel produkuje či by produkovat mohl. Pokud je majitelem domu nepodnikající fyzická osoba, tak toto řešení možné není (majitel domu není oprávněn povolit ukládat podnikatelský odpad do nádob na odpad komunální).

Na závěr je nutno upozornit, že zákonodárci mysleli i na kontrolu. Obecní úřad kontroluje, zda fyzická osoba oprávněná k podnikání využívá systém zavedený obcí pro nakládání s komunálním odpadem pouze na základě písemné smlouvy s obcí a zda fyzická osoba, která není podnikatelem, se zbavuje odpadu pouze v souladu se zákonem o odpadech. Případná sankce může dosáhnout výše až 300 tis. Kč.

František Bartoš

Nabídka Ekologického centra Most pro podniky a podnikatele:

- odborné poradenství zejména o ovzduší, EMS
- mobilní měření čistoty ovzduší
- odborné studie
- odborné školení pro zaměstnance v oblasti ekologie
- zpracování environmentálně osvětových materiálů pro zaměstnance i klienty
- projekty šité na míru pro váš podnik

Máte-li o některou z výše uvedených služeb zájem, rádi vám zašleme nabídkový katalog nebo zpracujeme individuální nabídku dle vašich požadavků. Pokud bychom nebyli z kapacitních či odborných důvodů schopni vaši poptávku uspokojit, předáme vám kontakty na firmy, které byste mohli oslovit. Kontaktujte nás prostřednictvím e-mailu ecmost@vuhu.cz.

Soňa Hykyšová

Environmentální akce pořádané v ČR:

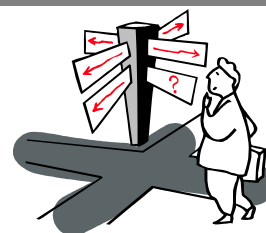
19.9.2008, od 18:00 do 20:00 - Bio není jenom zrní, kdo nevěří, ať sem běží.

Ukázky z vaření biopotravin. e-mail: bio12@haci.cz. Tel.: 241 761 665, Praha, Kulturní centrum „12“, ul. Jordana Jovkova 3427/20.

12.8.2008 - 10:00. Den adoptivních rodičů.

Zábavné odpoledne pro všechny, kteří mají v zooparku Chomutov adoptované zvířátko.

12.8.2008 - 4.9.2008. Krásy naší přírody. Výstava fotografií Veroniky Wolfové. Středisko kulturních služeb Chomutov.

Víte, že ...

V současné době probíhá program **Nadace Partnerství, nazvaný Strom pro život**, který je odpovědí na výzvu programu OSN "Miliarda stromů pro planetu Zemi". V tomto programu je mimo jiné velice zajímavá možnost adoptovat si svůj vlastní strom.

V České republice byl v loňském roce zahájen prodej rostliny wolemie (*Wollemia nobilis*) - jednoho z nejstarších stromů na Zemi, jež byl objeven v Austrálii teprve před 13 lety. Prostředky z prodeje wolemie nebudou sloužit pouze na udržení druhu, ale plánuje se i jejich dlouhodobé využití na přežití rostliny v přírodě.

Aktuálně z Mostecka:

ČERVENEC 2008

Mostecko: **Chladnější počasí přineslo zlepšení ovzduší v regionu** (16.7.2008)
Mírné ochlazení spolu s podmračenou oblohou přineslo i snížení hodnot ozónu, který začal v předcházejícím období nabírat na intenzitě. Společně s ozonem došlo i ke snížení hodnot polévatvého prachu PM10. Vzhledem k tomu, že i ostatní škodliviny dosahovaly pouze nízkých hodnot, lze hovořit o příznivém týdnu z hlediska hodnocení čistoty ovzduší. Aktuální informace poskytuje Ekologické centrum na bezplatné lince 800 195 342 nebo na internetových stránkách www.ecmost.cz.

Most: **Lidé si mohou půjčit peníze na čističku** (7.7.2008)
Na zřízení domovní čističky odpadních vod a kanalizační přípojky budou moci čerpat mostečané půjčku z Fondu rozvoje bydlení. Peníze si budou lidé moci půjčit nejen pro nové, ale také již pro stávající rodinné i bytové domy. „Rozšíření tak bude předmět půjček z uvedeného fondu. Dosud mohou lidé čerpat půjčky pouze na zřízení malé čistírny odpadních vod při výstavbě nového domu,“ uvedla tisková mluvčí mosteckého magistrátu Alena Sedláčková. Rozšíření si vyžádá změnu pravidel, kterou musejí schválit ještě mostečtí zastupitelé.

Zdroj: Mostecký deník
Více článků naleznete na http://mostecky.denik.cz/kratce_region/.

Chladné počasí přináší snížení hodnoty ozónu zejména v okolí dopravních koridorů. Zdroj: A. Kolářová

Dotazy ze zelené linky - Je v Mostě zaznamenán výskyt bolševníku velkolepého?

Jednou z hlavních činností našeho ekocentra je ekoporadenství pro veřejnost. Lidé se na nás nejčastěji obracují prostřednictvím bezplatné linky a ptají se převážně na kvalitu ovzduší. Najde se však i řada dotazů z jiných oblastí, o které bychom se s vámi rádi podělili. Databázi dotazů a odpovědí najdete také na našich internetových stránkách v sekci Zelený rádce.

Aktuální dotaz: Dne 10. července 2008 byl v naší zelené lince položen dotaz týkající se výskytu a likvidace bolševníku velkolepého. Před několika lety byl prováděn na Mostecku průzkum tohoto škodlivého organismu. Výskyt byl zjištěn v oblasti Resllu. Město Most provedlo likvidaci, která trvala zhruba 2-3 roky, protože plošně nelze tuto rostlinu vyhubit za jeden rok, vzhledem k zásobě semen v půdě a možnosti šíření i vegetativním způsobem. Podle vyjádření Magistrátu města Mostu nebyly plošné zásahy na pozemcích města v posledních letech nutné. Většinu těchto problémů řeší Lesy ČR Litvínov a Státní správa rostlinolékařská.

Osvěta a informovanost majitelů pozemků je realizovaná Státní rostlinolékařskou správou pouze v případě zájmu o možnost ochrany před touto rostlinou. Správa je navíc schopna poradit, nikoliv ale písemně ani telefonicky, pouze osobně.

Osvěta mezi vlastníky pozemků není zvlášť realizovaná, důležité je ale obyvatelům říci, že vlastníci půdy mají ze zákona povinnost bolševník likvidovat. Dohled nad tím mají obce s rozšířenou působností státní správy. Jejich pravomoci však nejsou dostatečné. Mohou sice udělit pokutu až 500.000 Kč, musí ale prokázat ekologickou škodu nebo újmu na zdraví. Zákon hovoří velmi úzce, jak se má vlastník o pozemek postarat, aby invazní rostliny neohrožovaly životní prostředí. Zákon by

Bolševník velkolepý

měl však zřetelněji stanovit, jak likvidaci bolševníku mají vlastníci půdy realizovat. V právu EU se problém šíření bolševníku nevyskytuje, protože Evropa s bolševníkem problém nemá a prakticky ho ani moc nezná.

Alena Kolářová

Víte, že ...

Pentachlorfenol je bioxid, který se používal ke konzervaci dřeva, kůže a textilu. PCF může vnikat do lidského organismu buď dýcháním, nebo přímým kontaktem lidské kůže s impregnovanou částí. Může dojít k postižení oběhového systému, srdce, jater, ledvin, nervového systému, imunitního systému. Dávka která by usmrtila dospělého člověka se odhaduje na 18 g, roztoky PCF v organických rozpouštědlech jsou toxičtější. Více na stránkách Integrovaného registru znečišťování: <http://www.iz.cz/repository/lskvipentachlorfenol.pdf>

Jednoduché třídění odpadů v domácnosti

Nabídka „proekologických“ sběrných nádob je na současném obchodním trhu velice pestrá. Ráda bych uvedla některé výrobky z celé řady jiných, které umožňují, aby provoz naší domácnosti byl vůči životnímu prostředí šetrnější. To, že Češi třídí nejvíce plastového, papírového a skleněného odpadu v porovnání s novými členskými státy EU nebude jistě žádnou novinkou, ovšem o rozličných sběrných nádobách podporující třídění nemá řada z nás ani tušení.

Zajímavým řešením jsou vestavěné výsuvné šuplíky zabudované do kuchyňské linky, do kterých se sběrné nádoby pro tříděný odpad ukládají. S tímto řešením přišla také Ikea. Jiným obdobným systémem pro třídění jsou sběrné nádoby typu přihrádek v úzkých skříních s vykláněcími dvířky, vhodné nejen do domácnosti, ale i efektní do kanceláře. Tento typ nabízí firma Elkoplast. Pokud někdo vyhledává běžný koš, existuje také celá řada výrobků. Jsou pro dvou i troj funkční třídění. Zálež na každém, který koš si zvolí

za ten nejpraktičtější, jisté je ale to, že jeho užíváním podpoříte ochranu životního prostředí a zmenšíte množství nevytříděného odpadu končícího na skládkách.

Alena Kolářová

Zdroj: www.elkoplast.cz

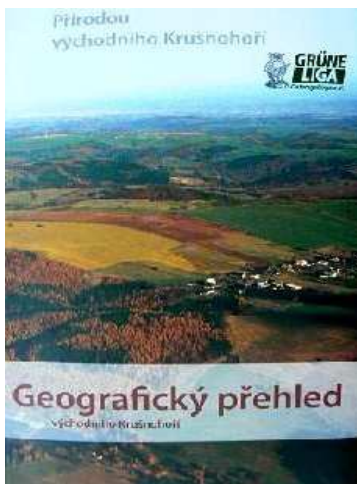
Zdroj: www.scarab.cz

Zdroj: www.elkoplast.cz

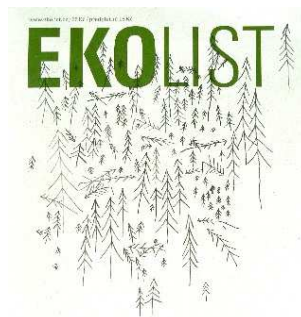
Novinky z naší knihovny

Přírodou východního Krušnohoří - Geografický přehled

Tentokrát můžeme z naší bohaté knihovny nabídnout zajímavou knihu, vydanou na základě projektu „Příroda východního Krušnohoří“. Kniha je tématicky rozdělena na kapitoly obsahující nejdůležitější informace o živé a neživé přírodě mezi severočeskou pánní a Tharandtským lesem. Všeobecný přehled východního Krušnohoří je doplněn o slovníček pojmů a nádherné fotografie z této oblasti. Svazek č. 2 výše zmíněného projektu obsahuje popis krajiny, klimatu, geologie, půdy, ekosystémů a fauny východního Krušnohoří.

EKOLIST - měsíčník o životním prostředí

07/08 České „pralesy“

EKOLIST je časopis obsahující řadu článků z široké řady různých oborů týkajících se životního prostředí. Tentokrát si můžeme v čísle 07/08 přečíst o Českých pralesích, které dokonce vytvářejí v České republice síť, i když jejich zastoupení velice malé. Zajímavým článkem v měsíčníku je příspěvek od Martina Macha Existuje ekosex? Nalezneme v něm rady o způsobu a pomůckách environmentálně šetrného sexuálního chování. Dále se můžete dočíst například to, kdy je čas koupit novou lednici.

Tento ale i spoustu jiných titulů nabízíme k zapůjčení v naší kanceláři Ekologického centra Most pro Krušnohoří.

24 hodin Každý den !

Tel.: 476 453 240

Mobil: 606 600 267

dispecink@tsmsot.cz

Dispečink Technických služeb Mostu

Technické služby města Mostu a.s. nově přicházejí s 24 hodinovou dispečerskou službou, kam mohou obyvatelé v případě zjištění nepořádku ve městě zavolat. Jedná se o problémy typu neposekaná tráva, nevyvezený odpad, nepořádku kolem sběrných nádob, neupravené komunikace či nefunkční osvětlení.

Ostatní environmentální akce:

22.08.2008 od 20:30 - 00:00. Evropská noc pro netopýry.

Přednáška s promítáním. Ukázka odchytu netopýrů do sítí, informace o jejich životě a ochraně. Krajské muzeum Karlovarského kraje, nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4, Cheb.

11.10.2008 od 18:30 do 20:30. Nová Guinea.

Přednáška o horách, pralesích a lidech NOVÉ GUINEJE. Tel.: 222 245 894, e-mail:

prodak@cs.pandora.tba.cz. Růžová 8, Praha 1.

Co víme o Jeřábu?

Začátkem srpna začínají zrát červené dekorativní plody jeřábu. Jsou jedním z prvních signálů blížícího se podzimu. Počasí sice bývá ještě teplé, letní, ale to, že se léto i prázdniny přehouply do druhé poloviny, je neměnný fakt.

Jeřáby jsou listnaté opadavé stromy nebo keře. Po celém světě existuje asi 80 druhů jeřábu. Rostou výhradně na severní polokouli. Mohou dosahovat výšky až 15 m a dožít se věku až 100 let. Poměrně rychle rostou (ve věku 10 let mohou být 4-6 m vysoké a ve věku 20 let již 5 – 10 m). Kvetou bílými květy přibližně v květnu nebo červnu. Plodem jsou malé malvice, uspořádané do plodenství. Barva plodů je obvykle načervenalá, ale u některých druhů jsou plody hnědé, oranžové, růžové nebo bílé. Náš domácí druh se nazývá jeřáb ptačí (*Sorbus aucuparia*).

Jeřáby nejsou náročné na půdu, polohu ani kvalitu ovzduší. Dobře snášejí „zakouřené“ prostředí. Příliš netrpí ani chorobami a škůdci. Pro tyto vlastnosti je používán jako jedna z „pionýrských“ dřevin při rekultivacích devastovaných ploch. Ze stejného důvodu je vhodný pro městské prostředí. Může být vysazován jako solitéra nebo do skupin. Pokud se vám tato dřevina zalíbila a chtěli byste si nějaký ten jeřáb vysadit do svého okolí, poraďte se raději o vhodném druhu, odrůdě a použití v některém zahradnictví nebo odborné prodejně. Může se stát, že původně malý stromek časem zastíní velkou část zahrady. Také vaši sousedé by za několik let nemuseli být právě nadšeni stromem pár metrů před svými okny. Pokud byste chtěli jeřáb vysadit někam na veřejné prostranství, poraďte se raději na odboru životního prostředí městského úřadu, zda se ve vámi zvoleném místě nechystá nějaká nová výstavba nebo zásadní obnova zeleně, při které by mohl být strom bez náhrady odstraněn. Že by neměl být vysazen do těsné blízkosti budov, o tom už byla řeč.

Jeřabiny mají trpkou chuť, ale existuje mutace s jedlými

Jeřáb ptačí, Zdroj: <http://www.uspza.cz>

plody. Nazývá se jeřáb sladkoplodý moravský. Byl objeven v 1. pol. 19. století na severní Moravě. Od původního jeřábu ptačího se kromě chuti pozná podle okrajů listů. Listy původního druhu jsou celokrajově zoubkované, u sladkoplodého dosahuje zoubkování jen do horní poloviny listu. Jedlé plody, kromě nenapodobitelné chuti, mají léčivé účinky, obsahují velké množství vitamínu C, a hlavně rutin, prospěšný při žilních chorobách. Pomáhají také snižovat hladinu cholesterolu v krvi. Z plodů se také získává surovina pro výrobu náhražkového sladidla Sorbit. Některé prameny uvádějí, že léčivé účinky mají i květy a listy jeřábu.

Příbuzným druhem jeřábu ptačího je oskeruše domácí (*Sorbus domestica* var. *pyriformis*). Tento teplomilný druh u nás roste pouze na jižní Moravě. Jeho plody jsou jedlé a mohou se z nich vyrábět džemy, marmelády nebo i destiláty. Dalším příbuzným, stojícím za zmínku, je aronie (správně temnoplodec černý - *Aronia melanocarpa*), zvaná někdy „černý jeřáb“. Je to keř dorůstající výšky kolem 2 m. Kvete bíle a jeho plody připomínají barvou borůvky. Plody jsou rovněž jedlé, obsahují vitamíny (C, P, skupiny B, karoten) a minerální látky.

František Bartoš

Ekofilosofie: Barvy krajiny

Krajinu můžeme chápat třeba jako z koláž různě velikých a různě barevných živých a neživých věcí. To co je pro nás jako pozorovatele nadmíru důležité je jistá vlastnost krajiny, a to je její barevnost. Barvy nejen působí na naši náladu, mohou ale i vyvolat emoce. Jistě všichni víme, že barvy v kombinaci se zdravým přírodním prostředím mohou i léčit.

Barevná duha na nebi v Budyni nad Obří. (A. Kolářová, 12. 7. 2008)

Možná právě proto v nás tato barva probouzí tvořivost a chuť přijmout změny v našem životě. Kombinace barev v krajině je mnohdy důležitý prvek pro potřebu v krajině přebývat, či ji považovat za krásnou. Šedivé panelové domy postrádající barvy jsou jednotvárné a vytváří tak nepodnětné městské prostředí. Proto se města snaží tento nedostatek odstranit, také v Mostě je již řada fasád domů vymalována barevnými ornamenty povzbuzujícími kladné pocity z města, jako místa, kde obyvatelé žijí a tráví nejvíce svého času. Není divu, že v létě či na podzim hraje krajina všemi barvami, které aktivují naši přirozenou aktivitu, stejně jako ostatní živočichy naší planety. Proto nikdy neváhejme a vydejme se na procházky parkem, lesem a zahradou do barevného léta.

Například zelená barva působí uklidňujícím dojmem. Proto i procházka lesem, nebo jen městským parkem, kde vnímáme zelené lístky stromů pohybuje se větrem, působí jako hojivý balzám na naši špatnou náladu. Podle evangelia zelená barva je barvou všeho nového, co do našeho života vchází a také barvou naděje. Tato barva se také často spojuje s jarem a Velikonoce, svátkem oslavující příchod nového života.

Barevné panelové domy v Mostě, ulice Hutnická (Kolářová, 10. 3. 2008)

Alena Kolářová

Z naší fotogalerie

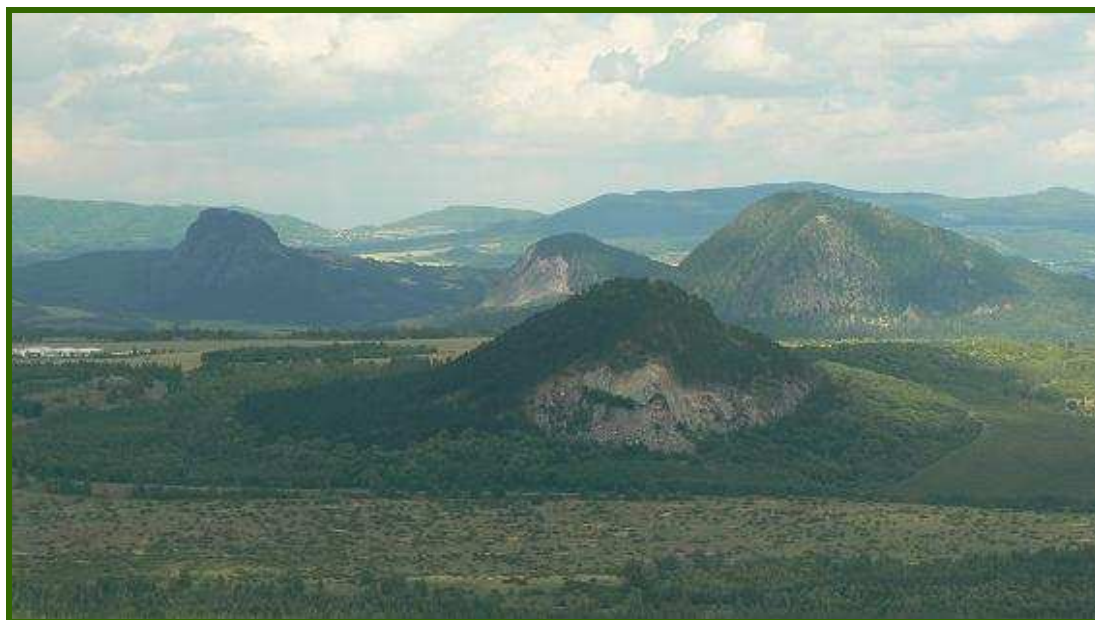
Zdroj fotografií: ECM - A. Kolářová

V centru Mostu můžeme v tomto období vidět mladá děvčata , jak prodávají borůvky

Nově vznikající jezero Most - pohled z hradu Hněvín.

Kouzelný pohled na dominantní vrcholy Mostecka (Špičák vpředu, v pozadí zprava Zlatník, Želenický vrh a Bořeň)

Cestička přes Šibeník ...

Kouzlo přírody, které se ve městě dostává tak málo, je porušeno nepořádkem, který můžeme při okrajích cest často vidět. Buďme více ohleduplní k přírodě, vždyť nám poskytuje vše pro náš život...

Podělte se s námi o své myšlenky k fotografiím či o jiné zajímavé fotografie z Mostecka. Některé z nich pak uvidíte v dalších číslech našeho zpravodaje. Náměty a fotografie posílejte na e-mail: Kolarova@vuhu.cz.

Vosí hnízda v blízkosti našich domovů

Náš pracovník přijal na zelené lince 800 195 342 v současném období velmi aktuální dotaz. Týkal se výskytu většího množství bodavého hmyzu. Vosy, včely a sršní člověka nejen obtěžují, ale mohou i ohrozit. Zejména některé skupiny (alergici, děti nebo starší lidé) mohou snášet bodnutí hmyzu velmi špatně a vyhledání lékařské pomoci se pro ně tak stává nutností.

Co když si vosy nebo sršní postaví hnízdo v naší blízkosti? Nejrozumnější je zavolat hasiče, kteří pomocí speciální techniky vosy zlikvidují, nemáte-li v rodině alergika s lékařským potvrzením, budete muset výjezd zaplatit. Pro odvážnější je možnost hnízdo sebrat do pytle a odříznout. To lze pouze v případě, že je snadno přístupné. Musíme si počínat obratně a rychle, nejlépe pak v noci, kdy jsou obyvatelé hnízda uvnitř v klidu.

Sršní hnízda nedoporučujeme likvidovat vůbec nemáme-li jiné řešení, uděláme to rozhodně hned zkraje jejich založení. Hmyzu bude méně tak měsíc po založení. Pokud je hnízdo již rozvinuté je nevhodnější zavolat hasiče nebo jej nechat do zimy a po dostatečném promrznutí odstranit. Zesláblí sršní v hybernaci nejsou nebezpeční.

Složitější je to se zatouláním rojem. Ten v žádném případě neodstraňujeme vlastní pomocí. Přivoláme hasiče nebo včelaře, který provede odchyt. Při likvidaci svépomocí se vyskytujeme vysokému riziku útoku.

Vosí hnízdo

Petr Kyncl

Ekopostřeh: nový kontejner na použitý textil.

Před několika dny jsem objevila před mosteckým Tescem nový kontejner, kam mohou obyvatelé Mostu odkládat nepotřebné oblečení. Tento ekologický projekt je inicializován firmou KOUTECKÝ s.r.o., která jako první umožňuje recyklaci textilu a výrobu čistících hadrů k dalšímu použití. Podstatou projektu Koutex je získávání textilního odpadu a to rozmístěním sběrných kontejnerů určených pouze na textil. Kontejnery jsou umístovány na předem sjednaných místech, samozřejmě se souhlasem vlastníka pozemku. Textilní odpad tímto projektem nekončí jako doposud na skládkách a ve spalovnách, ale je využit čímž je chráněno naše životní prostředí. V Mostě byly 16. 5. 2008 instalovány dva kontejnery, u Tesca a Kauflandu. Kontejnery můžeme také nalézt v celém Ústeckém kraji. Druhou fází projektu bude rozšíření nádob do dalších krajů.

Co vlastně do kontejneru vhazovat a co už ne. Čistý suchý textil zabalený v igelitových taškách sem jednoznačně patří. Nevhazujte ale boty, koberce, matrace, polštáře, závěsy, záclony, kožesiny, netextilní materiály, znečištěné a mokré textilie.

O projektu Koutex se více dočtete na stránkách:

<http://www.koutex.cz/>.

A. Kolářová

Zdroj: A. Kolářová

Zdroj: www.koutex.cz

Co Ekologické centrum Most nabízí?

- Poradenskou činnost v oblasti životního prostředí
- Realizaci výukových programů zaměřených na environmentální výchovu a vzdělávání
- Monitoring znečištění ovzduší a informování o kvalitě ovzduší
- Půjčování knih, CD a videokazet s environmentální tematikou, prodej publikací
- Zpracování environmentálně osvětových tištěných i elektronických materiálů

KDE NÁS NAJDETE?

Z centra Mostu se k nám dostanete autobusem č. 17 - směr Zahražany, nebo tramvajemi č. 1, 2, 4, 7.

EKOLOGICKÉ CENTRUM MOST PRO KRUŠNOHOŘÍ

Veřejné informační středisko
o životním prostředí

800 195 342

Zelený telefon pro občany

VÚHU a.s., Budovatelů
2830

434 37 Most

Tel/fax: 476 703 992

E-mail: ecmost@vuhu.cz

www.ecmost.cz
Rozsáhlá webová
prezentace

